



VĚSTNÍK

Praha 28. prosince 2016

Ročník IX., Číslo 12



PF 2017

Muzeum cenných papírů

JEŠTĚ O SBÍRCE

Před půl rokem jsme oznámili otevření nové sbírky AC, která eviduje platební karty na území Československa, tedy České a též Slovenské republiky. Kromě ní byla otevřena sbírka AD, kde jsou zahraniční platební karty, ale ta není doposud zcela zpracována.

Naopak sbírka tuzemských karet se v letošním roce stala naší hlavní doménou. Na počátku uspořádání celé sbírky čítala ta necelou tisícovku karet, tedy pokud se jednalo o původní sbírku. Od června, kdy jsme sbírku začali skenovat a pořádat se do ní začalo rovněž doplňovat a tak koncem července, kdy jsme sbírku představili veřejnosti měla již 1.109 ks exponátů.

Uběhl sotva půl rok a můžeme konstatovat, že v této sbírce máme ke konci letošního roku 2.040 ks, tedy víc jak dvojnásobek původního stavu. Za tento obrovský nárůst musíme poděkovat nejen konkrétním bankám a jejich pracovníkům, kteří nám pomohli v doplnění chybějících kusů. Jim patří náš dík za poskytnutí mnohdy velmi cenných informací k jednotlivých šaržím karet, rovněž tak i za jejich nevšední ochotu věnovat se vlastně práci navíc a dohledávání mnohdy z jejich pohledu až titěrných detailů, které však jsou klíčové pro rozdílnosti a katalogizaci všech vydaných plastů u nás. S podobným postupem jsme se bohužel nesetkali ve všech peněžních ústavech a nutno konstatovat, že existují výjimky. Přesto neztrácíme naději a věříme, že i u těchto, opravdu jen několika málo výjimek, se nakonec setkáme se vstřícností, byť bude trvat o něco déle.

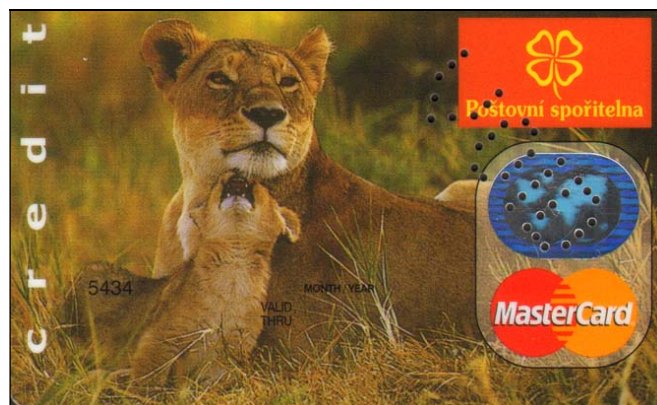
Chybou našeho snažení je, že pokus katalogizace všech karet u nás jsme začali až letos. Odstup od vydání vůbec první karty u nás a těch nejnovějších je 27 let a bohužel za celou dobu nikoho ani nenapadlo v jednotlivých bankách uchovat nebo vést nějaký archiv vydaných karet a pokud něco takového existuje, tak jsou to dnes jen malá torza. Při troše dobré vůle se tak podaří dohledat věci pět až deset let zpětně, možná tak na hranu tisíciletí, ale údaje o kartách z 90. let 20. století se jeví jako zcela nedostupné a zřejmě navždy ztracené. Naštěstí původní sbírka vznikala právě v devadesátých letech, takže kusy máme z větší části zachycené, leč informace k počtu vydaných karet už asi nebudou. Každopádně na přípravě katalogu se neustále pracuje a ještě máme tři roky, kdy se snad podaří k 30. výročí vydání té první karty vše sepsat.

Jedním z opravdu velmi vzácných zdrojů do sbírky se stala široká veřejnost. Na veletrhu Sběratel 2016 jsme vydali výzvu „I ty se zapoj!“ , která oslovovala širokou veřejnost. Tato výzva následně vyšla i v Pražském zpravodaji a celostátním deníku Právo, konkrétně v magazínu sobotní přílohy. Díky zapojení médií se nám během několika týdnů ozvali desítky lidí, kteří nám zaslali své karty. Všem, kteří uvedli svoji zpáteční adresu jsme zaslali děkovný certifikát a ještě jednou, touto formou bychom rádi všem poděkovali za jejich vstřícnost a pochopení. Jistěže se nám sešlo několik vzorků stejných, což při počtu vydaných karet bylo pravděpodobné, ale dostalo se nám i několik velmi vzácných kusů, které jsme doposud neevidovali a dokonce se objevili i kusy, které jsme ani neznali. Všem, kdo nám zaslali své karty a vlastně stále ještě zasílají mnohokrát děkujeme.

Sbírka, která se vlastně průběžně doplňuje, tedy dnes 2.040 exponátů. Odhadem, pokud budeme počítat všechny výrobní šarže, mohlo být v ČR a SR doposud vydáno asi kolem tří tisíc karet, takže vlastně evidujeme kolem dvou třetin všech vydaných karet. Přitom některé jsou opravdu velmi vzácné. Když pomíneme třeba nerealizované nátišky, které jsou vyrobeny přibližně v 15 ks, tak nejmenší doposud zaznamenaný náklad karty je 100 ks. Vezmeme-li v úvahu, že se část použije na vzorky, tak v oběhu z takové karty může být třeba kolem 60-70 ks a zachytit takovou kartu z oběhu je vzácností. Z těch dvou tisíc karet je v současné době neskenováno téměř 80 % všech karet a během několika týdnů se jistě podaří, aby celá sbírka byla plně digitalizovaná. Právě téměř každodenní doplňování nových kusů a vřazování plnou digitalizaci zdržuje. Nicméně ten hlavní nápor asi již máme za sebou a nyní půjde o jednotky či desítky karet.

Přesto věříme, že na tuto sbírku nadále veřejnost i Vy jako naši čtenáři nezapomenete a jak Vám skončí platnost karty, zašlete ji do našeho muzea. Za tuto Vaši podporu Vám budeme velmi vděční. Přestože již dnes můžeme prohlásit, že naše sbírka tuzemských platebních karet je největší svého druhu na světě, stále nemáme všechny druhy a nemůžeme tedy usnout na vavřínech. Muzeum jako paměťová instituce díky pomoci bank i jednotlivců díky tomu dokázala vybudovat soubor, který bude právem ozdobou našich sbírek a jednou, až otevřeme muzeum, bude jistě hojně navštěvovaná. Snad i třeba proto, že se klasická platební karta klidně může stát za čas minulostí a platit se bude jen novými aplikacemi bez potřeby vlastní karty.

Každopádně se nám daří uchovat a rozšiřovat paměť dědictví pro příští generace a nebýt pomoci všech těch, kdo nám pomáhají by se nepodařilo. Proto ještě jednou všem velký dík za pochopení, pomoc a další spolupráci.



NOVINKY

Nejen sbírku platebních karet se nám dařilo během posledních měsíců doplnit. Průběžně se doplňují téměř všechny sbírkové fondy. V první řadě jde pochopitelně o sbírky akcií jak českých, tak zahraničních. Významně byla letos doplněna sbírka pohlednic a fotografií, také se podařilo doplnit sbírku plakátů a dopisních firemních papírů, která je i nadále naší nejrozsáhlejší sbírkou.

Doplňování bylo také ve sbírce losů, šeků, zkrátka doplněno bylo přes čtyři tisíce nových exponátů. Nelze tu všechny představit, mnohé jsou jen dokumentem dané doby, jiné zcela nevšední umělecké a grafické skvosty.

V poslední době se nám podařilo získat do našich sbírek řadu nových exemplářů, které vhodně doplňují ve všech sbírkách danou část. Podařilo se nám získat nově několik chybějících losů třídní i státní loterie, rozšířením kampaně s výzvou na sběr platebních karet, se nám též daří častěji doplňovat nové přírůstky a ani sbírky cenných papírů nezůstávají opomenuty. Bohužel není možné všechny představit a tak se, jako obvykle, soustředíme k té naší hlavní sbírce, československých cenných papírů. Jen letos byla sbírka rozšířena o 40 ks nových akcií a dluhopisů.

Jedním z nich je i dluhopis 4. státní půjčky vydaný v Praze 2. ledna 1951. Jde vlastně o jednu z mála emisí vydaných po únoru 1948. Ještě je emise z roku 1971. V této emisi bylo vydáno šest různých hodnot. Kromě té na 100.000 Kčs a 1.000.000 Kčs, které se doposud nikdy neobjevily, se nám nyní podařilo sehnat zbylé hodnoty, z nichž ta na 50.000 Kčs je třetí nejvyšší nominál. Třeba se časem podaří objevit i zbylé kusy. Z emise číší doba socialismu a budování a liší se graficky od předchozích tří emisí státních půjček vydaných v letech 1946-1948.

Podobně je to z druhou, velmi dekorativní akcií. Tato akcie plně odpovídá době vydání. Rok 1923 patřil jasně k rokům, kdy byly hojně vydávány akcie a na této emisi se projevila též národní duch slovenského národa, protože jde o akcii Drevárského účastinného spolku v Bratislavě. Firma vznikla v roce 1919 s kapitálem 5.000.000 Kč, který byl záhy zvýšen na 15.000.000 Kč. Firmě patřily pily Banská Bystrica, Gašperovo, Kubická či Prievidza. Už v roce 1923 došlo k sanaci kapitálu na 6.000.000 Kč, kdy bylo vydáno 30.000 ks po 200 Kč. Bohužel ani to firmě nepomohlo a v roce 1929 likvidovala. V roce 2009 jsme získali hromadnou akcii na 25 ks a nyní se nám podařilo získat tuto jednotlivou. Zajímavé je i její číslo, protože je to téměř z konce číselné řady, přesto je akcie ve vynikajícím stavu, jako by nikdy nebyla ani v oběhu.



A2565 – Dluhopis 4. státní půjčky ČSR vydaný 2.1.1951 na 50.000 Kčs.



A2560 – Akcie Drevárského účastinného spolku v Bratislavě na 200 Kč, vydaná 17.11.1923, autorem je malíř Andrej Kováčik (1889-1953)

